

**DESET LEJT
DRUŠTVA
PORABSKIH
SLOVENSКИH
PENZIONISTOV
STR. 3**

**NAJBAUKŠA
GAZDIJA V
PREKMURJI
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. septembra 2006 ☼ **Leto XVI, št. 37**

Sakalovci, 2. september

»NAJ OBNOVLENI KULTURNI DAUM SLUŽI VESI«

V Sakalavci so že od sprto-lejti delali na kulturnom dau-mi, dola so menili strejo, na nauva so vse pobarmali, nau-ve plošče so dolasklali, obna-uvili so stranišča (ednoga so tak napravili, ka ga leko nū-cajo invalidi tō), pisarno žu-pana, otroški vrtec... Zidina je lepša gratala od zvūna pa od znautra. Na tau so tō mis-lili, ka če de ves gnauksvejta več pejnez mejla, de leko kulturni daum tadala zidala. Pod (podstrešje) so tak na-pravili, ka je dosta mesta za kakšne sobe ali pisarne.

Lidgé iz vesi so se 2. septemb-ra kaulek druge vōre zbirali pred obnovlenim kulturnim domom, prišli so folkloristi, gasilci, nogometaši. Pozdra-vo ji je župan Antal Črenko, steri je pravo, ka je trno ve-seli, ka na letošnjom vaškom dnevi dobi ves obnovleni kulturni daum. Kulturni daum so zozidali v 1960-i lejtaj, od tistoga mau so nej dosta ce-rali na njega. En tau kultur-noga doma - klub - je tistoga ipa, gda so vrtec zidali, kraj-spadno. Tak je samo vōlka dvorana ostala pa ena soba za knjižnico. Lejta so trnok nanikoj djale strejo, tak ka je letos pozimi že zidina celau nevarna bila. Tak je samou-prava (önkormányzat) iska-la rešitev, kak priti do pejnez, ka bi obnovili zidino. Na pa-usadbo je vzela 22 milijonov forintov, od tauga de mogla



Na otvoritvi sakalovskega kulturnoga doma: notar József Balassa, župan Sakalovcev Antal Črenko, višji svetovalec Ministrstva za kulturo Gábor Újfalvi in županja Dolnjega Senika Elizabeta Bartók



*V kulturnom programu je nastopila domanja folklorna skupina
Foto: József Illés*

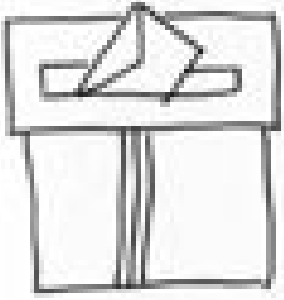
ves v dvajsti lejtaj 10 milijau-nov nazaj plačati. Drugi deset milijaunov bo nazaj plačalo Ministrstvo za kulturo. 2 mi-lijauna forintov je pa mogla vcūjdati samouprava kak lastni delež (önrész).

Obnovleni kulturni daum je prejkda višji svetovalec Ministrstva za kulturo Gábor Újfalvi. Kulturno ministrstvo je pomagalo pri obnovitvi 167 kulturni domov na Madžarskom, za tau je melo kakš-ni tri milijarde forintov. »Naj obnovleni kulturni daum služi cejlaj vesi,« je pravo gost iz Budimpešte, »kak sam zve-do, mate močne skupnosti, gasilsko društvo, folklorno skupino, klub penzionistov. Naj baugši pogoji pomagajo pri deli tej skupin.«

Obnovleni kulturni daum je blagoslovo gorenjesenički župnik Ferenc Merkli. V kulturnom programu je gorastau-pila sakalovska folklorna skupina s prekmurskimi in porabskimi plesi. Skupino goradrži Slovenska zveza, vodja skupine je Zoran Dom-jan iz Prekmurja.

Veški den se je nadaljevau na športnom igrišči s tekmami v malom nogometi. Steri je sto, je leko ves od vrkar tō pogledno, če je biu tak batriven, pa se je zdigno z balonom. Den so zaprli z ve-selico, stera je držala do štrte vōre zazranka.

M. Sukič



Manjšinske volitve 2006

Manjšinske volitve bodo na Madžarskem hkrati z lokalnimi volitvami, in sicer 1. oktobra 2006. Manjšinske civilne organizacije so kandidirale približno 7500 manjšinskih kandidatov. Za člana manjšinske samouprave lahko kandidira le tisti, ki se je dal po lastni prošnji registrirati v manjšinskem volilnem registru. Kandidate lahko postavijo le manjšinske civilne organizacije. Do volitev v manjšinske samouprave bo prišlo le tam, kjer bodo manjšinske organizacije imele vsaj pet kandidatov enake narodnosti.

Antal Heizer, predsednik Urada za narodne in etnične manjšine, meni, da so procesi ugodni v drugem delu priprav na manjšinske volitve. Ugotavlja, da je precej širok krog volivcev seznanjen z novim načinom manjšinskih volitev. Pomembna sprememba je, da je parlament z novelo volilnega zakona dal pravico in hkrati tudi odgovornost kandidiranja manjšinskim organizacijam. V boju proti dosedanjim zlorabam bodo imele poglavitno vlogo zavedne manjšinske civilne organizacije, torej civilna sfera. Izključna pravica teh organiza-

cij je namreč, da med kandidate sprejmejo le osebe, ki so priznane v lastni skupnosti, govorijo materni jezik, poznajo kulturo in tradicije lastne manjšine.

V novem manjšinskem volilnem sistemu so podatki volivcev v manjšinskem registru nejavni, hkrati so pa javni podatki in informacije o kandidatih za manjšinske samouprave. Po mnenju Urada za narodne in etnične manjšine je zelo pomembno, da lahko volivci spoznajo kandidate tudi preko medijev. Kandidati morajo podpisati izjavo, da govorijo jezik določene manjšine, poznajo kulturo in tradicije le-te. Obenem morajo povedati tudi to, ali so bili v prejšnjem mandatu člani manjšinske samouprave katere od ostalih manjšin.

Rok za prijavo kandidature pri lokalnih volilnih komisijah je potekel 8. septembra. Člani manjšinskih samouprav, izvoljeni na manjšinskih volitvah 1. oktobra 2006, pridobijo pravico do ustanovitve županijskih ter državnih samouprav, do te bo prišlo na začetku naslednjega leta. Liste za izvolitev županijskih ali državnih samouprav bodo lahko postavile le tiste civilne organizacije, ki so na lokalnih manjšinskih volitvah dosegle vsaj 10-odstotni rezultat.

Slovenski kandidati na manjšinskih volitvah:

Budimpešta: Ferenc Kranjec, Eržebet Kranjec, Jožef Karba, Marija Karba Koč, Ferenc Hanžek;

Szombotel: Marija Kozar-Mukič, Ana Braunstein, Ferenc Gyeček, Peter Merkli, Rudi Čer;

Székesfehérvár:

Mosonmagyaróvár: Laci Brašič, Gizela Brašič, Jožef Lazar, Eržebet Lazar, Ferenc Šarközi, Terezija Šarközi;

Monošter/Slovenska ves: Ilona Nagy, Šándor Bedič, Gabor Dončec, Ferenc Nemet, Karoly Gerenčér, Erika Köleš Kiss;

Gornji Senik: Martin Ropoš, Alojz Hanžek, Eva Lazar, Tomaž Škaper, Gabor Wachter, Agi Hanžek, Ferenc Mižer, Marijana Rüšič Kozar, Hilda Varga Žohar, Andraž Sukič;

Dolnji Senik: Gabor Lazar, Laci Bajzek, Ildiko Treiber-Dončec, Marija Čato-Balog, Jožef Grebenar;

Sakalovci: Laci Nemeš, Irena Libric-Fasching, Jožef Illés, Gabor Kovač, Valerija Rogan;

Števanovci: Elizabeta Nemet, Agota Holec, Berta Dončec;

Verica-Ritkarovci: Andraž Dončec, Tibor Konkolič, Ferenc Ropoš, Bertalan Merkli, Istvan Trajbar;

Andovci: Ilona Goda, Karoly Holec, Laslo Holec, Zoltan Dončec, Karoly Dončec, Tibor Časar.

Podatki niso popolni in dokončni. O dokončnem seznamu vas bomo obvestili v naši naslednji številki.

M.S.

Likovna umetnost: skulpture v soboški galeriji

EDINSTVENA ZBIRKA MALE PLASTIKE V SLOVENIJI

Galerija v Murski Soboti pripravlja likovne razstave, izdaja vsebinsko bogate kataloge in hkrati vseskozi zbira likovna dela za stalne zbirke. Zaradi premajhnega prostora v središču mesta lahko zbrana dela predstavi le občasno, ne morejo pa postaviti stalne razstave. Nemara bo čez leta

dejavnostjo, in tudi s sodelovanjem z galerijami po Evropi, denimo v Ingolstadtu in Sombotelu. Ravno za sombotelsko Novo galerijo, ki je lani v Soboti predstavila razstavo tapiserij, pripravljajo razstavo slikarskih in kiparskih del iz stalne zbirke soboške Galerije. Razstavo bodo odprli oktobra.



Pogled na razstavo del iz stalne zbirke Skulpture. V ospredju Restavrirana prognoza akademskega kiparja mlajše generacije Mirka Bratuša. Foto: eR

toliko denarja za kulturo v Soboti, da sedanja galerija dobi nadstropje, v katerem bo stalna razstava slik, kipov, grafik, risb in umetniških fotografij. Direktor Galerije, mag. Franc Obal, je realist in ocenjuje, da po zidavi glasbene šole in obnovi kinodvorane pride na vrsto njihova ustanova. Ki se, je potrebno poudariti, ponaša z zelo kakovostno razstavno in strokovno raziskovalno

Lani so iz stalne zbirke pokazali slikarska dela, zdaj so na ogled skulpture. Vseh zaradi premajhnega prostora niso mogli predstaviti, med 91. deli, koliko jih imajo v zbirki, je na ogled 51 kiparskih del. Večino del so zbrali z razstav male plastike. Začelo se je pravzaprav z letom 1973, ko je bil v Murski Soboti I. jugoslovanski bienale male plastike. »Z otvoritvijo Galerije Murska Sobota pa so omenjene razstave dobile nove razsežnosti. Vključno z letom 1997 se je zvrstilo trinajst bienalov. Leta 1999 pa je bil sekretariat, spričo pomanjkanja sredstev, prisiljen prekvalificirati Bielane male plastike v trienale. Prvi Evropski trienale male plastike leta 2001 je bil tudi tematsko določen s temo Arhitektonska plastika malih dimenzij,« je v katalogu napisal višji kustos Robert Inhov.

»Plastika malih dimenzij je plastika, ki je vedno sodila v

človeško intonno sfero in je bila postavljena v človeško osebno bivališče, se pravi v prostor, kjer človek preživi večino svojega neuradnega življenja,« pravi Robert Inhov. Direktor Galerije mag. Franc Obal pa v Popotnici zbranim delom kiparske zbirke ugotavlja, »da sta ostala pri življenju danes v Evropi samo trienale male plastike v Fellbachu pri Stuttgartu in v Murski Soboti, trienale v Budimpešti je zamrl, trienale v Padovi pa je posvečen starejši mali plastiki.« Soboška zbirka male plastike je edinstvena v Sloveniji. Zbrana dela predstavljajo dragocen prispevek k dokumentiranju in ohranjanju te sodobne, umetnostnozgodovinsko utemeljene zvrsti kiparskega ustvarjanja v malih dimenzijah v Evropi.

Kar se tiče likovne umetnosti v Pomurju, je zanimivo še nekaj: v tem prostoru živi in ustvarja dolga vrsta, prek 30 znanih in priznanih akademskih slikarjev. Mnogo manj je bilo tu in je še zdaj kiparjev: iz preteklosti sta znana György Zala (avtor veličastnega spomenika na budimpeštanskem Trgu herojev) in Feri Kuhar; med sodobnimi, akademsko izobraženimi pa so Ferenc Király (ki letos praznuje 70. letnico rojstva, sicer pa so njegova dela tudi v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru), Irena Brunec, ki je tudi akademska slikarka, in Mirko Bratuša (njegova je Restavrirana prognoza v ospredju naše fotografije).

Po lanski razstavi Slikarstvo, sedanji Skulpture, bodo prihodnje leto na vrsti grafike, risbe in umetniške fotografije. Soboška Galerija pripravlja letos še eno likovno poslastico: pregledno razstavo del sodobnega slovenskega kiparja Draga Tršarja.

Ernest Ružič

DESET LEJT DRUŠTVA PORABSKIH SLOVENSКИH PENZIONISTOV

Porabski slovenski penzionisti so 2. septembra svetili 10. obletnico društva. V Števanovcaj se je zbralo več kak 100 penzionistov. Ob tej priliki objavljamo del gunča predsednice Marije Svetec.

»Srečanje Društva porabski slovenski penzionistov je furt lejpi svetek. Danešnjo srečanje nam pa leko ostane v spomini kak 10. jubilej dela našoga društva. 6. oktobra 1996. leta je Slovenska zveza s 35 upokojenci ustanovila našo društvo zato, naj Porabski Slovenci v svoji upokojeni lejtaj tū leko mamō svojo slovensko društvo, svoje slovenske programe, vesela srečanja. Tau idejo pa dosta dobri tanačov, pomauči za delo našoga nauvoga društva je dobila Zveza odžau - že pokojnoga

predsednika Društva upokojencev Murska Sobota, gospauda Jožeta Vilda. Gospaud Vild so s svojimi kolegi od začetka mau sprvajali, se brigali za tau, naj našo društvo vse baugše leko opravlja svojo poslanstvo. Z enim se lepau zaval-

ber, stera je na najvejšo žalost letos 30. apriliša navekoma odišla za svojim padašom, gospaudom Vildom. Irenka je bila naš



Nauva predsednica Micka Svetec

steber, naša padaškinja, stera je na srce nosila delo našoga društva. Ka smo na 10. jubileji v takšnom leptom številu leko vküper, je dosta včinila, djala sama zatau. Prava rauka njenoga dela je od začetka mau bilau



Društvo gnesden ma že 142 članov iz vsej vasnic Porabja pa iz Varaša

mo nauvomi predsedniki Janezi Kovači, ka tak lepau leko tadale vküper delamo.

Za predsednico društva smo si odebrali eno najbolja priznana Porabsko Slovenko Ireno Bar-

predsedstvo. Tau so upokojenci v vsakšom kraji, steri so vas nut spravljali v društvo, vas v svojoj vesi direktno vküper držijo, vas informirajo pa organizirajo na programe, se direktno največ

trüdiyo za vas. Kak sam že pravla, pred desetimi lejt nas je bilau 35, gnes nas je pa 142. Na začetki je par lejt ške našo vodstvo moglo nugučavati upokojence, zdaj se pa zveksoma že uni sami glasijo v društvo. Tau znama nūje, ka društvo má dober ir, se dobro čütimo, smo radi vküper, se radi veselimo, pogučavamo v svojoj maternoj rejči.

Tau je že tradicija društva, ka na leto štiri velke programe pripravla. Med tejmi so različni kulturni programi, od gledališki iger do spejvanja domanji pesmi, plesanja, občni zbori, izleti v Slovenijo pa na Vogrsko. Člani našoga društva so hvalo vrejdni zatau tū, ka na drügi prireditvaj so tū furt tam, tak v Varaši kak po vasnicaj. Tam so na Državnom srečanju Porabski Slovincov, na Porabski dnevaj, na razstavaj v Slovenskom domi, na slovenskom kulturnom prazniki, na dnevi žensk, na koncertaj, premieraj gledališki iger, vaški dnevaj pa tak tadale.

Tau, ka mirno leko delamo, ka mamō vse potrebne pogoje za delo, se moramo na več tale zavaliti. Našo letno delo košta prejk pau drügi milijon. Tretino tej pejnazov dobimo od Slovenske zveze, stera nas drži za svojo društvo od ustanovitve mau. Pomaga nam pri pripravlanji programov, pisanji natečajov, rešüva nam vse potrebno delo. Z natečaji nam vsakšo leto pomaga Javni sklad v Budimpešti, nekajkrat pa Ministrstvo za kulturo v Ljubljani pa Urad za Slovence v Sloveniji. Za veliko cenimo pa smo trno radi, ka nas vsakšo leto pomagajo s pejnazi Državna slovenska samouprava pa vsakša slovenska samouprava v Porabji.

Tau tū želejm povödati, ka našo društvo samau tō dosta vcuj pomora. Plačüvamo članarino, pautne ceringe na izletaj, kakšen honorar muzikantom, če je potrebno, pomagamo fizično tō, zakoj se ob tej priliki tō trno lepau zavalim vsakšomi.«

V PORABJU DOBRI SO LJUDJE

Tako pravi pesem, tako pravimo tudi mi, člani Društva upokojencev Murska Sobota. Povabljeni smo bili v Števanovce, v soboto, 2. septembra 2006, na prireditve ob praznovanju 10. obletnice obstoja Društva upokojencev pri Zvezi Slovencev na Madžarskem. Uvodoma je vse pozdravil Janez Kovač, predsednik DU Murska Sobota. Poudaril je po-



Mešani pevski zbor Vladimir Močan in predsednik soboškega društva Janez Kovač

men sodelovanja. V spomin na ta pomemben dan je v imenu društva poklonil sliko članice likovne sekcije Mozaik, Marije Pavlič.

Sodelovali smo v kulturnem programu. Zapel je Komorni mešani pevski zbor Vladimir Močan pod vodstvom Franca Zvera. Pesem Jožeta Vilda je deklamirala Darinka Zorec. Za smeh sta poskrbela Irenka in Karči s prizorom o popisovanju ljudi. Kakšna je super ženska, pa je povedala Ruža. S pesmijo Da te ni, ki jo je zapel zbor, smo se spomnili pokojne Irene Barber, prejšnje predsednice Društva upokojencev v Porabju in naše velike prijateljice.



Člani društva so goraziskali števanovsko cerkev, na cintori pa grobe pokojni župnikov

Zaključni govor je imela predsednica Društva upokojencev Porabja Marija Svetec. Pevke iz Števanovec-Monoštra so zapele za zaključek. Še ptički so obmolknili, ko se je iz njihovih ust zaslišala slovenska pesem. Sledilo je druženje, glasba, petje, ples. Najlepše so zvenele pesmi, ki smo jih skupno zapeli. Ob skupnem petju pesmi v Porabju dobri so ljudje se je začutilo veliko prijateljstvo, da meja nikoli ne more ločiti tistega, kar čuti srce.

Na poti domov smo se ustavili na pokopališču, ob grobu naše pokojne prijateljice Irene Barber.

Polni prijetnih občutkov, z željo, da se kmalu spet srečamo, nas je pot vodila domov.

Elizabeta Rožman Ruža,
predsednica Komisije za kulturo

OD SLOVENIJE...

Janša in Sanader na Hotizi

Potem ko je zaradi spora glede meje med Slovenijo in Hrvaško prišlo do novih trenj med državama, sta se na spornem območju ob reki Muri sestala slovenski premier Janez Janša in njegov hrvaški kolega Ivo Sanader. Na srečanju v Hotizi sta se dogovorila, da bosta strani skupaj obnovili in financirali protipoplavni nasip na Muri. Slovenija sicer v razpravah o meji s Hrvaško še vedno vztraja na položaju, kot je bil 25. junija 1991, vendar dokončnih dogovorov med državama ni, zato je tudi v vmesnem času potrebno poiskati rešitve za to, da bodo ljudje ob meji normalno živeli tudi v tem obdobju, je na srečanju s Sanaderjem povedal premier Janša.

Križnar se je vrnil domov

Tomo Križnar, slovenski humanitarist in popotnik, ki so ga na podlagi pomilostitve sudanskega predsednika Omarja al Baširja izpustili iz zapora v sudanskem El Fašerju, se je vrnil v domovino. Križnar, ki je v Sudan vstopil brez vizuma, je bil v El Fašerju zaprt od 21. julija. Sodišče ga je 14. avgusta obsodilo na dve leti zapora zaradi obtožb nelegalnega vstopa v državo, vohunjenja in lažnih navedb o sudanski vladi in sudanskem ljudstvu.

Nova vojaška doktrina

Predsedniku republike Janezu Drnovšku sta obrambni minister Karl Erjavec in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Albin Gutman predstavila nova izhodišča vojaške doktrine Slovenske vojske. Glavni cilj prejšnje vojaške doktrine je bil vstop Slovenije v zvezo NATO in Evropsko unijo. Ker je bil ta cilj v letu 2004 dosežen, je vlada 1. junija 2006 sprejela novo vojaško doktrino, v kateri so na novo obdelane še naloge SV, ki vključujejo delovanje njenih pripadnikov v tujini na podlagi sklepov različnih mednarodnih organizacij.

GORIŠKI MUZEJ

Goriški muzej najdete na gradi Kromberk pouleg Nove Gorice. Ustanovili so ga leta 1952. Po 2. svetovni bojni so bile razmere takšne, ka je z nouvo orsaško granico med Jugoslavijov in Italijov varaš Gorica osto v Italiji, pokrajina Goriška pa je ostala brezi svojoga centra. Zavolo toga so najprle ustanovili Študijsko knjižnico in potem eške muzej. V muzeji najdete od delke etnologije, arheologije, umetnostne zgodovine, kulturne zgodovine, knjižnico, konservatorsko-restavratorsko delavnico in dokumentacijo.

Grad je dobo ime po indašnj plemiški roudbini Cronberg. V 13. stoletji so ga začnoli zidati, v 17. stoletji ga je roudbina Cronberg pozidala, grad je po videzi renesančni. V obeh bojnah je grad zgoro, zavolo toga so ga tudi dostakrat obnavlali. Na oddelki za umetnostno in kulturno zgodovino ranijo

predmete od srednjoga veka dale, kipe iz gotike, baročno slikarstvo in umetnost 19. stoletja. Posebnost pa so likovna umetnost 20. stoletja na Primorskem tō. Trno dra-

vōn iz grada tō. Ena takša ge vila Bartolomei, v šteroj majo svoje pisarne zgodovinari pa restavratori. Tou so tisti lidge, šteri znajo napraviti stari kejp, ka zgledne kak novi.

soldatcka točka. Zavolo toga, ka pa verni lidge ojdijo na Sveto goro na prauško, so tam postavili Marijin muzej. V muzejski zbirk v gradi Dobrovo je galerija Zorana

Mušiča, slovenskoga slikara, grafičnoga in risarskoga mojstra Evrope, šteri je znani po tom, ka je risau prizore iz taborišča Dachau. Eške edno galerijo majo na skrbi, to je galerija slikara Lojzeta Spacala v Štanjeli. Tam je tudi kraška hiža, v šteroj se leko vidi, kak so inda svejta dom zidali iz kamna in kak je bila voda trno važna za Kras. Če pa ščete v hižo pesnika Simona

Gregorčiča, morate pozvati v tolminski muzej, ka vam odprejo. Isto trbej napraviti, če ščete videti hižo v Medani, v šteroj se je narodo Alojz Gradnik.

Če do vas noge nesle na Goriško, te mejli dosta za poglednoti.

Jelka Pšajd



goceni so kejp slovenskoga slikara Jožefa Tominca. V gradi je tudi soba, v šteroj se leko sneja in mladoženec oženita.

Arheologi čuvajo predmete klasičnih arheoloških obdobj in falate iz srednjoga in novoga veka.

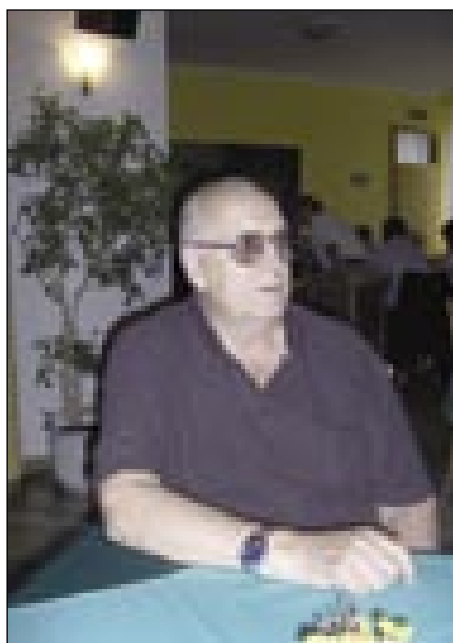
Goriški muzej ma dosta zbirk

Dapa tū tō leko vidite, kak se je inda svejta živelo pod Italijo pa med 2. svetovnov bojnov, pa po bojni pod angloameriško soldatcko upravo. Druga takša je muzejska zbirk soške fronte (isonzói front) na Sveti gori, vrijek te gore je biu med boji na soški fronti trno pomembna

IZ ŠTEVANOVEC V ŠVAJJC

Srečanja Porabski Slovincov so za tau tō dobra, ka zvejmo, gde vseposedik živijo lidge iz Porabja, kama so ji viheri zgodovine odnesli. Na letošnjom srečanju je tō bilau par nauvi obrazov, med njimi gospaud Jenő Horvat. Spoznali smo ga prejk njegovoga sina Tibora, steri je že večkrat bijo na slovenski programaj v Porabji, zatok ka ga trno briga, odkec je njegvi oče, kakšne korenine on ma. (O njem ste leko šteli v lanskij novinaj.)

Jenő Horvat – kak je sam pripovejdo v restavraciji Lipa – je 1956. leta odišo. Tistoga ipa, gda je revolucija vōvdarila, je bijo sodak v Esztergomi. »Soldacija je razpadnila, mi smo se pa vzeli prauto domi. Cugi so tō nej redno vozili, dapa zatok smo nikši cug zaojdli. Gda smo se od Kermedina tadala pelali, so mi na cugi pravli, naj po Kermedini dolastau-pim pa naj pejški dem tadala, ka ma v Varaši gvūšno zaojdijo. Dapa dja sam tak mislo, bau, ka bau, pa sam se do Varaša pelo. Nauč je bila, trda kmica, gda sam se vzejo prejk po Varaša prauti Števanovcom. Po ulici Hunyadi sam išo, prejk po mausta na Rabi. Nin se nikša dūša nej djenila. Par



Jenő Horvat na srečanju v Monoštri

kednauv sam doma bijo, radijo je vsigdar gunčo, ka naj sodactje dejo tanazaj v svoje laktanje. Dja sam si pa tak mislo, nemo išo, ka pa, če me zaprejo. Istina, ka sam dja svojo pūkšo pa sodačko šker prva kak sam domau išo, doladau, dapa nigdar se ne vej... Te sam si pa zbrodo pa sam pri Seniki odskočo na Štajersko. Najprva sam v lageri bijo, sto sam v Meriko titi, ka sam tam emo žlato. Te so pa pravli, ka naj dem raj v Švajc, tam trbej dobre delavce. Tak sam te prva leko odišo iz lagera.

V Švajca sam vse do penzije delo v mesnici. Oženo sam se, moja žena je iz Vojvodine v Srbiji, je končo svojo pripovejdanje gospaud Horvat, steri je v Varaš ranč iz Vojvodine prišo, gde sta z ženov bila na gledanji pri njeni žlati. Z ženov vogrski gučita, tak pa, kak je sam pravo, se ma slovenstji že malo zadejva. V Švajca kaul

lek nji nikoga nejga, s sterim bi se leko slovenstji pogučavo. Dapa, če bi malo duže tū bijo, te bi ma zatok vse reči na pamet prišle.

-MS-

NAJBAUKŠA GAZDIJA V PREKMURJI

Gda sam se prejk Gerlinec pelo z autonom, samo sam gleda na pravo pa na levo. Cejla ves je okinčana, pred vsakšim

»Baug daj, vedli bi meni v tejm pomagati, koga bi leko spitalo od nagrade Naj... domačija?» pitam.



Mladi gazda Gombočove gazdije, Darko Gomboc

ramom so vopostavlene niše figure iz slame. V ednom mestu, kak če bi mlatili, v drugom mestu prešajo, v tretjem mestu pa pri stauli sedijo pa pigejo. Gda sam te figure najprvin pri ednoj njivi audalič zagledno, se je tak vidlo, kak če bi rejsan stoj stau tam. Nej dalač od tec je nekaj kosau brüso. Najprvin sam od njega tō tak mislo, ka je slamnatna figura, da je pa kosau gor zdigno, te sam pa skor strajē daubo.

»Ka je bilau tū v Gerlincaj?» je pitam, gda malo k sebi pridem. »Ne vejte?» pitajo name pa se sploy fejš čüdivajo.

»Zaka, mogo bi vedeti?»

»Veipa družina Gomboc iz Gerlinec je dobila Vestnikovo nagrado Naj... domačija (najbaukša gazdija). Od tec, če dete naprej, druga kuča na levo,» pravijo pa kažejo naprej z rokauv.

Gda sam ta prišo, te sam že vido, ka je tū rejsan niša velka prireditel mogla biti, zato ka je puno stolic pa stolov na dvorišči. Šator ešče tō stoji. Pri šanki, steri je tō na dvauri gorpostavljeni, dva, trge stojijo pa gledajo, kakšni auto je tau z madžarsko registracijo. Gda stanem z autonom, ranč edna ženska de vō iz ograca.

»Oča so zdaj nej doma, povejm možej, on de vam znau od tauga pripovejdati,» pravijo pa že kričijo. Zdaj sam vpamet vzejo, ka eden pri šanki je gospodar Gombocove družine.

»Pojte, pa si sedimo dol pod lugaš,» pravijo, »tū de baukša se pogovarjati.« Dočas si dja dolasedem, oni že liter vina dejejo na sto pa dve posance.

• *Kelko vas je*

na tej domačiji, je začnem včasim spitalvati.

»Vse vküp šest. Jaz, žena Marta, oča Slavko, mama Marjana. Te pa še sin Milan pa hčerka Irena.«

• *Kak ste se vi glasili za nagrado Naj... domačija?*

»Tau akcijo pripravijo novine Vestnik, pa strokovna komisi-

»Tau nam niške ne povej. Samo telko vejmo, ka nas je niške prijavo. Te smo znali, da smo vidli v dvorišči Vestnikov auto, ka nas je nekaj prijavo.«

• *Gda ste zvedli, ka je letos „Naj... domačija“ vaša?*

»V augusti smo zvedeli, gda je Irma Benkova prišla osebno se k nam pa cejla komisija.«

• *Leko bi meni prajli par rejči od domačije?*

»Moj dejdek pa babica sta tak začnili kmetovati, pavarso delo delati, ka je vsakši na svoji domačiji emo edno kravo. Moj oča se je pa včiu za zidara na Jesenicaj. Gda je tam končo, potistim je vōdišo v Avstrijo delat. Mama je pa z dedekom pa z babicov doma delala na kmetiji. Pa te so tak pomalek začnili zemlau kipüvati, pa kak so meli pejnaz, so začnili zidati hlevj (štale). Potistim od časa do časa se je dograjevalo, vcüjzidalo.«

• *Pa kak je te zdaj?*

»Mentalno je sto glav živine. Samo se tak od zvüna ne vidi. Mi smo, tak leko povejmo, zdaj v tauj domačiji štirge zaposleni. Samo plačo ne smejš vōračunati, zato ka te ne moreš

püsto v kmetijo. Zdaj naj se ges obrnem? Me morala, düšna vest ne pisti, ka bi püsto vse vküper pa odišo. Zdaj 40 hektarov zemle delamo. Tau vse z mašini delamo, samo kombajn za pšenico še nejmemo, ovak pa vse. Ka pripauvamo, tau vse doma gorponücamo. Cejla krmila doma delamo, zato ka se ne splača pšenico odavati. Etak so stroški tō menksi. Lüstvo v nedelo se je čüdivalo, gde je tū telko živine na kmetiji. Bilo je ka je katastrofa bila. Nejsmo mogli staupiti.«

• *Pa sto je polago te čas?*

»V noči smo polagali.«

• *Sin pa hčerka tō doma ostane na kmetiji?*

»Sin je zdaj v drügom letniki v kmetijski šoli, pa vüpamo, ka ostane doma. Oča name nej silo pa ges tō nemo nji silo. Tau se sami moreta odlaučiti.«

• *Dosta dela ste meli, gda ste se kreda dejvali na tau prireditel?*

»Moramo cejlo ves pohvaliti, zato ka sploy dosta so pomagali. Tau je že bilau nejnormalno, ka so cejli keden tū delali. Ženske so že cejli keden pogače pekle, zato ka smo nonstop obiske meli. Tau je takšna ves, ka ne vejmo, če še ger gē takšna ves. Stotresti lidi je tū delalo cejli keden. Vnoči smo zgotovili dostakrat, dapa drugi den zranka so že vsi pā tū bili kak pri sodakaj.«

• *Te tak mislim, ka je ves tō ponosna (büszke) na vas?*

»Fejst, tak čütimo mi tō.«

• *Gda se je začno program?*

»Program se je začno ob dve, s proslavov. Dapa lidge so že prej prišli poglednit kmetijo. Na podelitev je prišla kmetijska ministrica Lukačičeva, štera je priznanje talala. Geza Džuban, poslanec, je še tū bijo, dapa zvün njija je še precej bilau tisti „viski“ lüdi. V kulturnom programi je več skupin nastopalo. Potejn se je pa začela veselica. Mi smo več dosta vole plesati nej meli, zato ka smo fejst trüdni bili.«

K. Holec



V Gerlincaj se je cejla ves potrudila za velki dogodek. Vsepopsedik po vesi so postavili takšne figure iz slame

ja izbira najboljšo domačijo. Letos se je glasilo 24 domačij iz celoga Pomurja, med tejm smo bili mi tō. Ta komisija ide kouli pa pogledne te domačije. Šestčlanska komisija je, pa vsaki član komisije je zaduženi za eno panogo na gazdiji.

• *Sto je notraposlo vašo prijavnico (jelentkezési lap)?*

delati. Delati pa moraš, ka nega svetka pa nej petka. V taum moraš gorzrasti, ka leko zdržiš te tempo. Mi pau grünta mamo na bregej. Za volo tauga moraš dosta več delati kak na ravnici. Žmetna služba je tau, dapa dejdek je cejlo živlejnje pa svoje trüde püsto v gazdiji, pa oča je tū cejle pejneze, ka je zaslüžo,

... DO MADŽARSKE

Za turiste je najbolj priljubljena Budimpešta

Po podatkih Centralnega statističnega urada je obiskalo Madžarsko v prvem polletju 2006 16,5 milijona tujcev. 75 odstotkov le-teh je bivalo na Madžarskem le en dan, le 25 odstotkov tujcev je prispelo za več dni. V tem obdobju so potrošili tujci na Madžarskem 394 milijard forintov. Največ tranzitnih potnikov prihaja iz Romunije ter Srbije, največ enodnevnih potnikov pa s Slovaške, iz Avstrije in Romunije. Najbolj priljubljena turistična cilja sta Budimpešta in zahodno prekodonavska regija. Čas, ki so ga tujci prebili v tem obdobju na Madžarskem, se je v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta podaljšal za sedem odstotkov.

V Monoštru trije kandidati za župana

1. oktobra se bodo na lokalnih volitvah, po naših informacijah, potegovali za županski stol v Monoštru trije kandidati. To so dosedanji župan Tibor Vinczay, dosedanji podžupan László Bauer in odvetnica dr. Ilona Merz. Vsi trije kandidati so neodvisni. Za 13 svetniških mest je po neuradnih informacijah kakih tri-deset kandidatov, med njimi tudi nekaj Slovencev (predsednik ZS Jože Hirnök, srednješolska profesorica Erika Köleš-Kiss in ravnatelj srednje strokovne šole Šándor Bedič).

Samostojni dom za duševno prizadete

V Monoštru deluje eden največjih domov za duševno prizadete na Madžarskem, ki ga vzdržuje samouprava glavnega mesta. Prejšnji teden so v mestu ob Rabi predali objekt, v katerem bo lahko začelo samostojno življenje 14 bolnikov. Bolnike so v njihovi dosedanji inštituciji več mesecev pripravljali na samostojno življenje. Investicija je stala 130 milijonov forintov, v domu je več apartmajev za zakonce ali partnerje zv izvenzakonski skupnosti in seveda tudi skupni prostori. Stanovalcem bodo pri samostojnem življenju pomagali strokovnjaki psihiatrične bolnišnice.

Pismo iz Sobote

PUNA LUNA

Palik se je vidlo na nebi, pa se je čutilo v glavej pa v čuntaj. Znouva se je nebo svejtilo srebrnobejlo pa smo ništerni gratali vcejlak ovakšni, čudni, zmejšani ali pa včesnjeni. Tak dela z nami ništernimi puna luna ali pa če škete pun mejssec. Té slejden pun mejssec, ka nas je doj gleda pa nas zvörčo, je delo nebesko nevolu. Na, nej je un delo nevole, liki smo mi ništerni meli nevole zavolo njega. Tou bi vi mogli videti pa čüti.

Mene je metalo že tri dneve prva kak je biu un zaistinsko puni. Pa nej samo mene. Takše kak ge sam srečavo vseposedi, na poštiji, v bauti, v službi, največ pa v krčmej. Rejsan je bila velka njegva mouč! Tak velka, kak je niške nej emo mouči, ka bi njemi pravo: Nej! Zato pa smo bili takši, kakši smo bili. Ojdlj smo kouli z rdečimi pa otečenimi očami kak kakši vampiri. Gučali smo bole malo, ka smo nej meli mouči. Če je pa že stoj kaj povedo, ga je skur niške nej nika razmo. Tadalesmo tisti, ka nas je zaodo pun mejssec, nej genau vedli, na steri kraj trbej domou oditi. Zato smo nikak nej mogli najti pouti do domanje posteale. Ja,

bloudili smo kak zgübleni kouli vrat, v službi pa je od nas bilou telko haska kak od mrtvoga konja pred plügom. Nete vörvali, depa eške moja tašča Regina, trno čedna ženska, je bila mesečar. In tou una, ka vsigdar šké meti pamet na svojom mesti. Pun mejssec jo je tak vöobrnou, ka je spoj nej spoznala svojo najboukšo padaškinjo Rozino, trno moudro žensko. Rozini je skur srcé poučilo, ka se je nej škela tri dni vcejlak nika zgučavati z njou. Zvün toga pa je moja tašča Regina, trno čedna ženska, eške začnila vnoči ojditi po streji kak takši pravi mesečar. Od toga se guči po cejlou vilici pa eške tadale po varaši. Zato se zdaj Rozina, trno moudra ženska, na svojo velko žalost bole vkraj drži od našoga rama. Bogi se, ka nedo lidge brodili, ka je una tō takša čüdna kak njena Regina. Tak je pun mejssec raznok vtrgno velko pajdašvo. Depa tak se mi vidi, ka je un zaodo Regino tō. Vej je pa eto ojdila gor pa doj po poštiji pa je nej vejdl, kama naj de.

V varaši Sobota pa se je pun mejssec nej pozno samo v krčmaj. V šoulaj so mlajši skur zbesneli. Edni pravi-

jo, ka od nevoule, ka se je šoula začnila, drugi gučijo, ka zavolo punoga mejsseca. Pozno se je pun mejssec v bautaj etak, ka so ženske küpüvale vse drugo, samo nej tisto, ka bi doma nücale. Edni pravijo, ka je vsigdar tak, drugi gučijo, ka je zavolo punoga mejsseca. Najbole pa se je ta srebrna krugla na našom nebi poznala tam v občini, ranč tam, od kejc na svoje lidi pa varaš gledajo najbole prejdni v tom varaši. Telko norij, kelko so si je zbrodili v tej dnevjaj punoga mejsseca, njim je eške nigdar nej spadnolou na pamet. Eške tou so si vözbrodili, ka je varaš Sobota pun poštenja pa pravice in resnice. Edni so pravili, ka so takšo lažanje vöspravili zavolo punoga mejsseca, drugi gučijo, ka takšo vsigdar delajo. Na, zdaj se pa ge pitam po vsejm tom, te je pa pri nas vsikši den pun mejssec? Ništerni smo skur vsikši den zmejšani, ženske vsigdar küpüvlejo, ka trbej pa ka spoj nej trbej, mlajši so v šoulaj divdji pa naši prejdni etak ali ovak lažajo, kak so samo uni najbole pošteni pa samo uni lübijou resnico. Boug moj, vej pa mi rejsan mamou vsikši den puno luno. Zato nas pa klüka po glavej.

Miki



Ernest Ružič

PESEM ČRNIH MLAK (9)

KAJ ČÜTI GAJA IN KAJ ŽELI?

Andražovo prijateljstvo do Gaje je že prešlo v ljubezen. Gaja pa se ne more soočiti s svojimi čustvi, zato vlada razkorak med njenimi zmöžnostmi in njenim hotenjem.

Gaja in Andraž sta se zavedala: ko nevidni zid, ki sta ga postavila prostovoljno, enkrat pade, se prijateljstvo prelevi v žgočo ljubezen ali v neprijetno prekinitev večletne zveze. Želela sta narediti korak dalje, pa nista zbrala poguma, da bi to storila. Andraž bi tvegalo malo, Gaja bi se spustila v avanturo, ki je lahko bister potok ali še prej kalna, široka reka. Njegove dosedanje ljubezenske izkušnje so bile bogate, da je lahko krmaril med zaljubljenostjo, ljubeznijo in seksom, pri čemer se je zavedal, kako velika je razlika med ženskami, s katerimi se je družil in s katerimi se družijo zdaj. Pri Gaji je bil pripravljen na vse, razen da bi ji škodoval.

Gaja se je že več kot dve leti spraševala, kaj pomeni druženje z Andražem. Bolj

in bolj je bila prepričana, da prvotnega prijateljstva med njima ni več, čeprav se obnašata, kakor da sta se spoznala prejšnji mesec. Poskušala je najti rešitev, vendar je ugotavljala, da jo bo zelo težko našla. Zgodilo se je, da je ni poklical ob običajnem času ali če zjutraj na prenosnem telefonu ni bilo nekaj besed za uspešen dan, so jo že začele preganjati misli, ali se ni kaj zgodilo ali je prezrl nenapisano obveznost in se ni oglasil iz malomarnosti, ker mu je vseeno, če se oglasi ali ne. Ker se je na razprave pripravljala v svoji, od sodnikov in administracije odmaknjeni pisarni, ni nihče zaznaval živčnosti, ki se je je lotevala, če se Andraž do devete ure, do njene druge kave, ni oglasil z vsaj kratkim sporočilom, brez kakš-

ne posebne vsebine. O prijatelju in prijateljstvu ni doslej govorila z nikomer, čeprav je morala včasih prestajati prave muke, da se ni zaupala in vsaj malo uravnotežila čustvenega razpoloženja. V prostoru, kjer so pili kavo, je slišala marsikaj, tudi o tem, s katero se zdaj družijo znani kirurg ali prijateljuje lokalni pisatelj, medtem ko se opravljivke ljudi iz domače hiše niso lotevale. Zelo verjetno tudi zato, ker je po sodniških hodnikih kar mrgolelo različnih informacij, o katerih se je bilo zanimivo pogovarjati.

Čeprav je Gaja čutila Andražovo naklonjenost, čeravno ga je pogrešala, ko se ni oglasil, ni mogla razvozlati, kaj želi in do kod želi.

Andraž je Gajo tudi presenečal z majhnimi pozornostmi, ki jih sicer ni bila vajena. Za rojstni dan je zvedel tako, da jo je prosil, naj mu pokaže osebno izkaznico ali vozniško dovoljenje. Pri tem je pomislila, da želi videti njeno fotografijo, on pa je na

račun, ki je bil na mizi, napisal rojstni dan in ga shranil med vizitkami. Ko je enkrat junija, dopoldan pred rojstnim dnem, prišel fant s paketom, bi ga skoraj odposlala, češ da ničesar ne pričakuje. Mladič jo je prepričal, da je pošiljka naslovljena nanjo in da je zagotovo namenjena njej. In res je bilo tako, v veliki škatli je bil čudovit cvetlični aranžma, pravo presenečenje se je skrivalo med dvema tankima deščicama, med katerima je bil na platnu narisana njen portret s čestitko za rojstni dan. Na takojšnji klic se ni oglasil, čez kakšno uro je poklical in povedal, da je na seminarju na Gorenjskem in se vrne naslednji dan popoldne. Prav po otroško se je razveselila majhne, stare žepne ure, s katero jo je presenetil ob godu in pojasnil, da sicer ne more z gotovostjo povedati, kdaj je na koledarju in kdaj v resnici Gaja, toda nek je prebral, da je to maja in naj sprejme darilce, ki še kaže čas in opozarja, da nič ne miruje, ampak je vse v počasnem, toda vztrajnem odhajanju.

Ob besedi odhajanje se je Gaja prvič resneje zbal, da bo tisti čas, ko se bosta razšla za kratek ali daljši čas ali za vedno, enkrat prišel. Vedela je, s čim lahko ohrani prijateljstvo, vendar se je tega iz dneva v dan bolj bala, ker je slutila, da se prej ali pozneje mora zgoditi, drugače bosta drug o drugem prepričana, kako nista normalna ...

Vse bi se skoraj postavilo na glavo, ko je ravnateljica šole, kista jo obiskovali Gajini hčerki in kjer je mož poučeval geografijo, povabila Andraž, naj v jedilnici postavi manjšo razstavo, primerno osnovnošolcem, in se pogovori z učenkami in učenci, ki jih zanima likovna umetnost, slikarstvo, in če je mogoče, tudi kiparstvo. Bolj ko se je bližal dan, ko mora biti razstava postavljena, z več vprašanji se je ubadal, predvsem kako bo njegove slike in pogovor sprejela Gajina navihanka. Namenoma se o razstavi z Gajo ni želel pogovarjati, ampak je gradil na presenečenju za otroke in za starše.

(se nadaljuje)

OTROŠKI

MLAŠEČA LEJTA SOUSEDOVOGA PEPIJA

Sousedov Pepi je koulivrat najbolje poznani po tej, ka je nej biu nigdar mali. Pa je sploj nej nigdar biu pojbiček. Pa je sousedov Pepi nej nigdar cūko v lačice. Un se je sploj nej mali naroudo. Un je vsigdar vōzraščeni pojep biu. Tak si bar brodi, čiglij je nej star več kak pet lej. Zato je nej čūdno, ka se je zgučavo vcejlak po moški.

KNIGE

Sousedov Pepi trno rad šté knige. Istina, ka eške ne ojdí v šoulo, depa šteti se je že navčo. Leko ka zatoga volo guči, ka je že skur vōzraščeni. Un je skur zalūbleni v knige. Če ne brodi, kak rejši naš svejt, šté knige. Tiste ženske v knižnici, kama odi po knige, majo z njim preci velke nevole. Ja, sousedov Pepi je prebrani knigolūbec. - *Rad bi taprešto knigo o velki lidaj iz vsej časov pa iz cejluga sveta,* - je začno gučati, ka kašo knigo šké meti. - *Depa nej o poznani velki lidaj. Tou sam že vse taprešto. Škem meti knigo o najbolje velki lidaj, ali od takši velki lidaj, ka so nej najbolje poznani. Tou me zanimle.*

Vsi iz knižnice so vkūper leteli, ka njemi najdejo takšo knigo, depa nin so je nej mogli vōskopati. Kuman nin za edno vōro si je knižničar Karči zbrodo:

- *Vej pa velki lidge so poznani zatoga volo, ka so velki. Če bi nej bili velki, bi za nji sploj ne vedli. Zato knige od velki lidi, ka je niške ne pozna, ne morejo biti. Zato, ka takši lidi nega.*

Sousedov Pepi je pomalek začno biti čemerasti. Vej pa njemi ne morejo samo tak pameti soliti. Zato je prebejro tadale.

- *Če té knige nemate, pa mi ziščite knigo, v sterom pride do konca sveta, depa mora biti srečen konec.*

Zdaj je gratala nouva nevolá. Kak naj je konec sveta srečen. Vej pa na konci sveta več nega lūdi, ka bi kaj leko bilou srečno. Bole so njemi tou tumačili, menje si je dau valati. Ja, sousedov Pepi je rejsan vōvido kak vōzraščeni. Depa nej kak moški, liki kak edna ženska, ka njoj vse dé v nous pa je nej nigdar nika, kak bi moralo biti. Zato so njemi morali tadale iskati knige, ka ji je eške niške nigdar nej napiso, pa je nigdar niške nede. Bile so samo v glavi sousedovoga Pepija. Rejsan, velko nevoló njim je napravo. Zato, ka je nej doubó nikše knige, je odišo. Na dveraj pa se je li obrno pa njim povedo.

- *Najboukše de, ka začnem pisati knige. Tak te meli tiste knige, ka je želej. Gda je napišem, pridem es nazaj k vam v knižnico. Pa si je po tistom sposoudim, ako mo je leko taprešto.*

Tak je povedo sousedov Pepi, odišo domou pa brodo, kak de rejšo svejt s knjigami.

Miki Roš

Prispodobé o živalih

KOKOŠ

polita kura. Nekateri ljudje ponočujejo, drugi pa hodijo spat s kurami. Kdor je zelo zbezan, se ponavadi obna-



V starih časih ni bilo kmečkega dvorišča brez kokoši. Še danes velja, da so kure najštevilnejše domače živali. Poleg obeh omenjenih izrazov obstaja zanje še vrsta drugih: pravimo jim tudi cibe, cibke, čopke, čučike, jarče, koke, kokodajse, pi-pike, piške, putke... Kokošjemu oglašanju rečemo kokodakanje, toda, resnici na ljubo, kokodakajo tudi ljudje - takrat ko glasno in veliko govorijo, pa ničesar ne povedo. Kdor je preplašen in razočaran, se drži kot

ša kot kura brez glave. Kurja pamet je zelo skromna pamet. Če nečesa noče biti konec, pravimo, da se vleče kot kurja čreva. Pohlevne putke so pravo nasprotje jezikavih, jeznoritih žensk. Vsa komur se tu in tam nasmehe sreča ali: tudi slepa kura zrno najde. Kljub temu se je za srečo treba največkrat kar potruditi, kajti nikomur pečene piške ne letijo same v usta. Naj me koklja brčne, če ni res!

Klarisa Jovanović

LISJAK SPOVEDNIK

Lisjak je ulovil petelina, kokoš in jrebico. Zaprl jih je v svoj brlog, da bi jih pojedel. Ker pa si je hotel olajšati vest, je sklenil živali prepričati, da so si takšen konec zaslužile.

»Pridi k meni, romar Bogoljub, da te spovem,« je ukazal petelinu. »Jaz sem namreč spovednik. Če imaš veliko grehov, te bom, meni nič tebi nič, pojedel.«

»Petelin se mu približa in mu odvrne: »O spovedi in odvezi govoriš. Kaj pa sem zagrešil jaz, ubogi petelin?«

»Ti si upaš trditi, da nimaš greha na duši? Vsako jutro navsezgodaj vpiješ, vsako jutro navsezgodaj zbujaš mladeniče in neveste in starce, ki hrepenijo po spanju. To tvoje jutranje vpitje je velik greh, kaj pravim, smrtni greh. Zato te bom zdaj pojedel!« In petelin je končal v lisjakovem gobcu.

»Romarica Bogomila, zdaj si ti na vrsti,« je lisjak ukazal putki. »Pridi bliže, da te spovem.«

»O spovedi in odvezi govoriš,« odvrne putka. »Le kaj sem zagrešila jaz, uboga kokoš?«

»Da nisi ničesar zagrešila? Ti vendar ležeš jajca - in ta tvoja jajca imajo včasih čvrsto, včasih pa krhko lupino. Ko se otroci za veliko noč pirhajo, vedno kdo izgubi, ker po nesreči dobi jajce s krhko lupino. Si kdaj pomislila, kako je pri srcu otroku, ki izgubi igro? Ah, kaj pravim, velik greh leži na tvoji duši!« To rekoč je lisjak putko pojedel.

»Zdaj pa mi še ti, romarica Bogdana, povej svoje grehe,« je lisjak nagovoril jrebico.

»Le kaj mi boš naprtil? Jaz sploh nimam nobenega greha,« se jrebica izmika v strahu za svoje življenje. »Jaz se samo sprehajam po gozdu. Nikoli nikogar ne srečam, nikomur ne kradem sira ali kaše, jaz, skratka, sploh nimam grehov.«

»Ta je pa debela!« vzkipi lisjak. »Toliko grehov imaš, da te bom na koncu gotovo moral pojesti. Si sploh

kdaj pomislila na bolnike, ki bi jim juha iz tvojega mesa povrnila moči? Na bolnike, ki vzdihujejo: En sam košček prepelicega mesa pa se mi povrne zdravje... Ti pa se potikaš po samotnih krajih in se ne meniš za njihove muke. Sram te bodi!«

»Res je, kar praviš,« mu odvrne jrebica, »veliko grehov imam na duši. Toda preden me poješ, pomoli h Gospodu, morda pa mi On odpusti grehe.« Lisjak se je ulegel na hrbet in stegnil tace kvišku ter začel mrmrati, kot bi molil, prepelica pa je frrrrr... zletela v nebo.

»Le kdo si je izmislil, da je treba najprej moliti in potem jesti? Naslednjič bom najprej jedel in potem molil,« se je razburjal lisjak, a je bilo prepozno.

Grška ljudska pravljica

Prevedla in priredila Klarisa Jovanović

KAUT

MLAŠEČI

RTV SLO **PETEK, 15.09.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.00 MODRO, 10.30 Z VAMI, 11.30 POZIMI SE DELA SOL, DOK. odd., 12.20 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 OBZORJA DUHA, 13.45 DUHOVNI UTRIP, 14.05 KRALJESTVO OBLAKOV, DOK. odd., 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 HE-MAN, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: ŽABA IN ŠTORKIJA, 16.25 HOLLYJINI JUNAKI, AVSTR. OTR. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 FRANČKOV FONZEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 VRNITEV PRIMORSKE K MATIČNI DOMOVINI, POSNETEK S CERJA IN KRASU, 21.20 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 15.9. 1991, 0.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.20 NATIONAL GEOGRAPHIC, PON., 2.15 INFOKANAL

PETEK, 15.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.00 ZACH, AM. FILM, 16.20 JASNO IN GLASNO, 17.10 ŠPORT ŠPAS, 17.40 ZDAJI, 18.10 MOSTOVI - HIDAK, 18.45 OTOK SREDI VOJNE, ANG. NAD., 20.00 KAKO JE UMETNOST USTVARILA SVET, ANG. DOK. SER., 20.50 SLOVENSKI MAGAZIN, 21.15 CITY FOLK, 21.45 NIKITA, FRANC. FILM, 23.40 TRILOGIJA: PO ŽIVLJENJU, FRANC.-BELG. FILM, 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 INFOKANAL

RTV SLO **SOBOTA, 16.09.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 PRVI IN DRUGI, 13.40 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 14.10 WILLIAM IN MARY, ANG. NAD., 15.00 PREZGODAJ OČE, FRANC. FILM, 16.25 SLOVENSKI MAGAZIN, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOŽITJA, SVETOVALNA oddaja TV MARIBOR, 18.05 KUHAM Z ZVEZDAMI, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 TRPLJENJE Mladeža IGORJA, DRUŽINSKA NAD., 20.35 ČEZ PLANKE: AVSTRIJA, 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.30 8 X 45: KO POČI LED, AVST. NAN., 23.20 NAČRT, NEMŠKI FILM, 1.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 16.9. 1991, 1.35 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.15 ČEZ PLANKE: AVSTRIJA, PON., 3.20 INFOKANAL

SOBOTA, 16.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.40 SKOZI ČAS, 11.50 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: HELSINKI, 12.20 ZDAJI, 12.45 HEIDI, AM. FILM, 14.25 KONJENIŠTVO - SP V PRESKAKOVANJU ZAPREK, 17.00 ZAKAJ JE VREDNO ŽIVETI, ŠPANSKI FILM, 18.30 VSE NAJBOLJŠE, 1. DEL KONCERTA PETRA LOVŠINA IN ŠPANSKIH BORCEV, 20.00 AN, BAN, PET PODGAN, ANG. FILM, 21.45 IDIOT, RUSKA LIT. NAD., 22.35 NIKOLI OB DESETH: SIDDHARTA, 23.35 VEČNI ALBUMI - METALLICA, 0.25 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 INFOKANAL

RTV SLO **NEDELJA, 17.09.2006, I. SPORED TVS**
7.30 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 SLEDI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRIJOŽOVCU Z DOMAČIMI UPI, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 16.30 NIKAR TAKO ŽIVAHNO!, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA: VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.35 Š - ŠPORTNA oddaja, 22.00 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.55 POROČILA, VREME, 23.10 DOMOVINA, KRONIKA PRELOMNEGA OBDOBJA, NEMŠ. NAD., 1.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 17.9. 1991, 1.35 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.20 INFOKANAL

NEDELJA, 17.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 10.50 SKOZI ČAS, 11.00 1. MEDNARODNI TAMBURAŠKI FESTIVAL DRAGATUŠ 2006, 11.50 ČEZ PLANKE: AVSTRIJA, 12.50 HEIDI, AM. FILM, 14.25 KONJENIŠTVO - SP V PRESKAKOVANJU ZAPREK, 17.05 KUBANCI SE BOLJE POLJUBLJAJO, NEMŠ. FILM, 18.40 VSE NAJBOLJŠE, 2. DEL KONCERTA PETRA LOVŠINA IN ŠPANSKIH BORCEV, 20.00 SNEŽINKA: ZGODBA O GORILI, ANG. DOK. odd., 20.50 OPERNA ARIJA, SOPRANISTKA IRENA BAAR - CH. GOUNOD: FAUST, 20.55 MOZART ZA ČUDEŽNE OTROKE, EVROVIZIJSKI MLADI GLASBENIKI 2006, AVST. DOK. odd., 21.45 OBSODBA, ANG. NAD., 22.45 ŠPORT, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.55 INFOKANAL

RTV SLO **PONEDELJEK, 18.09.2006, I. SPORED TVS**
6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA: VIKEND PAKET, 14.30 TURISTIKA, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 16.05 VESELA HIŠICA - O HIŠICI SLADICI, LUTK. NAN., 16.20 GLASBENE PRAVLJICE MIKE MAKE: MIKA MAK, 16.35 BUBA GUBA: BARVE, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 REZIJA: TA ROŽINA DOLINA, DOK. odd., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.35 PAVLE, RDEČI LISJAČEK, RIS., 18.40 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTO!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 IZZIVI, 20.30 UMETNOST IGRE, 21.00 KATASTROFA OB JEZERU KIVU, DOK. odd., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 DEDIŠČINA EVROPE: PAGANINI, IT. FILM, 0.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 18.9. 1991, 0.35 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.30 REZIJA: TA ROŽINA DOLINA, PON., 2.20 INFOKANAL

PONEDELJEK, 18.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 12.05 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 12.30 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 12.35 MOZART ZA ČUDEŽNE OTROKE, EVROVIZIJSKI MLADI GLASBENIKI 2006, AVST. DOK. odd., 13.30 Š - ŠPORTNA oddaja, 13.55 TENIŠKI TURNIR WTA (Ž), 17.55 SNEŽINKA: ZGODBA O GORILI, PON., 18.45 DEDIŠČINA EVROPE, 20.10 JASNOVIKA, AM. NAD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.30 RISANA DRUŠČINA, AM.NAN., 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.10 INFOKANAL

RTV SLO **TOREK, 19.09.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 SOŽITJA, 11.05 KUHAM Z ZVEZDAMI, 11.40 PRI JOŽOVCU Z DOMAČIMI UPI, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 ČEZ PLANKE: AVSTRIJA, 14.30 V ŽIVALSKEM VRTU, AVSTR. DOK. SER., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 NOVE HLAPIČEVE DOGODIVŠČINE, RIS., 16.15 OBISK V AKVARIJU, POUČNA odd., 16.20 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM JABLANA SPOMLADI, 16.30 FLIPER IN LOPAKA, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV - GORJANCI, 18.05 RESNIČNA RESNIČNOST, 18.35 TRAKTOR TOM, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 21.00 DRUGA GENERACIJA, DOK. MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 BERINGIJA - PODNEBNI PREPLAH NA ARKTIKI, AVST. DOK. odd., 23.50 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 19.9. 1991, 0.15 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.10 RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV - GORJANCI, PON., 1.40 RESNIČNA RESNIČNOST, 2.10 INFOKANAL

TOREK, 19.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.50 ARITMIJA, 12.25 SLOVENSKI MAGAZIN, 12.55 STUDIO CITY, 13.55 TENIŠKI TURNIR WTA (Ž), 18.10 LABIRINT, 19.05 MALI OGLASI - TATJANA, IZV. TV NAN., 20.00 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 20.45 PEDRO CALDERON DE LA BARCA: ŽIVLJENJE JE SEN, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA, 22.35 KAMNI, IZRAELSKI FILM, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.50 INFOKANAL

RTV SLO **SREDA, 20.09.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.20 SPET DOMA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO, 13.30 LJUDJE IN ZEMLJA, 14.25 TRPLJENJE Mladeža IGORJA, DRUŽ. NAD., 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŠOLA PRVAKOV, RIS. NAN., 16.00 POD KLOBUKOM, 16.45 ŽELODKO SUPERCA, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 KRTEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 MAMBO ITALIANO, KANADSKI FILM, 21.25 SLEDIM SONCU, SLOV. KRATKI FILM, 21.35 NA STRANSKEM TIRU, SLOV. DOK. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIZJE, 0.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 20.9. 1991, 0.40 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.35 Z VAMI, 2.35 INFOKANAL

SREDA, 20.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.10 NIKOLI OB DESETH: SIDDHARTA, 12.10 SOBOTNA NOČ, 13.00 LABIRINT, 13.55 TENIŠKI TURNIR WTA (Ž), 16.00 SP V KOLESARSTVU, 17.00 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS.NAD., 17.50 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 PRAKSA, AM. NAD., 20.00 140 LET RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, 21.00 FIDEL CASTRO, AM. DOK. odd., 22.50 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 23.30 BUTNSKALA, SLOV. FILM, 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.25 INFOKANAL

RTV SLO **ČETRTEK, 21.09.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 POD ŽAROMETOM, 11.15 IZZIVI, 11.45 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DRUŽINSKE ZGODBE, 14.15 UMETNOST IGRE, 14.45 ODPETI PESNIKI, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 KRASTAČJA PATRULJA, RIS., 16.05 KRATKI FILM EBU, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.20 DUHOVNI UTRIP, 18.40 MERLIN, ČUDEŽNI KUŽA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA, 23.10 GLASBENI VEČER, 0.45 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 21.9. 1991, 1.10 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.05 ŠTAFETA MLADOSTI, 2.55 INFOKANAL

ČETRTEK, 21.09.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.00 KAKO JE UMETNOST USTVARILA SVET, ANG. DOK. SER., 13.55 TENIŠKI TURNIR WTA (Ž), 16.00 SP V KOLESARSTVU, 16.45 SLEDI, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 17.55 MED VALOVI, 18.25 NA OBISKU, 19.00 BRIGADA, RUSKA NAD., 20.00 FOYLOVA VOJNA, ANG. NAD., 21.35 TA IN TA IN TA DRUGI, PORTRET CIRILA KOSMAČA, 22.35 VALOVI, NEMŠ. DRAMA, 0.05 CESARSTVO STRASTI, JAPONSKI FILM, 1.45 RISANA DRUŠČINA, AM. NAN., 2.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.30 INFOKANAL

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem organizira v soboto, 16. septembra 2006, ob 18. uri v Slovenskem kulturno-informativnem centru koncert slovenske zborovske glasbe.

Na koncertu bo nastopil komorni zbor VOX MEDICORUM iz Ljubljane.



A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja Önt a VOX MEDICORUM KAMARAKÓRUS KONCERTJÉRE, melyre 2006. szeptember 16-án, szombaton, 18.00 órákor kerül sor Szentgotthárdon a Szlovének Házában.

RADIO MONOŠTER



UKV (FM) 106,6 Mhz
Od ponedjelka do sobote
od 16. do 17. vöre,
v nedelo
od 12. do 14. vöre.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva:
H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357, SWIFT koda: OTPVHUHB